

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. rugsėjo 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sprendimas 2006/928/EB – Bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmas – ESS 2 straipsnis – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Teisinė valstybė – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Teisėjų nepriklausomumas – Nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis pakeičiama teisėjų paaukštinimo tvarka“

Byloje C-216/21

dėl *Curtea de Apel Ploiești* (Ploješčio apeliacinis teismas, Rumunija) 2021 m. vasario 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. balandžio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Asociația „Forumul Judecătorilor din România“,

YN

prieš

Consiliul Superior al Magistraturii

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, teisėjai P. G. Xuereb, T. von Danwitz (pranešėjas), A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“,* atstovaujamos D. Călin ir L. Zaharia,
- *Consiliul Superior al Magistraturii,* atstovaujamos M. B. Mateescu,

* Proceso kalba: rumunų.

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos K. Herrmann, I. Rogalski ir P. J. O. Van Nuffel,
- susipažinęs su 2023 m. vasario 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl ESS 2 straipsnio ir 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, SESV 267 straipsnio, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio ir 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimo 2006/928/EB, nustatančio bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006, p. 56), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“* (asociacija „Rumunijos teisėjų forumas“) ir YN ginčą su *Consiliul Superior al Magistraturii* (Aukščiausioji magistratų taryba, Rumunija; toliau – AMT) dėl 2019 m. rugsėjo 17 d. AMT Teisėjų skyriaus sprendimo Nr. 1348, kuriuo patvirtintas teisėjų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamentas (toliau – Sprendimas Nr. 1348), teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Stojimo sutartis

- 3 2005 m. balandžio 25 d. pasirašytos ir 2007 m. sausio 1 d. įsigaliojusios Europos Sąjungos valstybių narių ir Bulgarijos Respublikos bei Rumunijos sutarties dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą (OL L 157, 2005, p. 11; toliau – Stojimo sutartis) 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Priėmimo sąlygos ir dėl tokio priėmimo padarytos Sutarčių, kuriomis grindžiama Sąjunga, pritaikomosios [stojimo] pataisos, kurios bus taikomos nuo įstojimo dienos iki Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimo dienos, yra išdėstytos prie šios Sutarties pridedamame Akte. To Akto nuostatos yra neatskiriami šios Sutarties dalis.

3. <...>

Remiantis šia Sutartimi arba 2 dalyje nurodytu Aktu iki 1 straipsnio 3 dalyje nurodyto Protokolo įsigaliojimo priimti aktai galioja ir jų teisinis poveikis išsaugomas iki tų aktų pakeitimo ar panaikinimo.“

- 4 Šios sutarties 3 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiai Sutarčiai taikomos nuostatos dėl valstybių narių teisių ir įsipareigojimų bei Sąjungos institucijų galių ir jurisdikcijos yra išdėstytos Sutartyse, kurių Šalimis tampa Bulgarija ir Rumunija.“

5 Minėtos sutarties 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Ši Sutartis įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d., jei iki tos dienos bus deponuoti visi ratifikavimo dokumentai.

<...>

3. Nepaisant 2 dalies, Sąjungos institucijos iki įstojimo gali patvirtinti 1 straipsnio 3 dalyje nurodyto Protokolo <...> 37, 38 straipsniuose <...> nurodytas priemones. Iki Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimo tokios priemonės patvirtinamos pagal atitinkamas 2 straipsnio 2 dalyje nurodyto Akto <...> 37, 38 straipsnių, <...> nuostatas.

Šios priemonės įsigalioja tik tuo atveju, jei įsigalioja ši Sutartis, ir tik nuo jos įsigaliojimo dienos.“

Aktas dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų

6 Akto dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 157, 2005, p. 203) 37 straipsnyje nustatyta:

„Jei <...> Rumunija neįvykdo stojimo derybų metu priimtų įsipareigojimų, įskaitant įsipareigojimų bet kurioje sektorių politikoje, susijusioje su tarpvalstybinį poveikį turinčia ekonomine veikla, ir tai labai sutrikdo vidaus rinkos veikimą arba sukelia realų tokio sutrikdymo pavojų, Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba savo pačios iniciatyva, iki trejų metų nuo įstojimo dienos laikotarpio pabaigos gali imtis atitinkamų priemonių.

Priemonės turi būti proporcingos ir pirmenybė teikiama vidaus rinkos veikimą mažiausiai trikdančioms priemonėms bei atitinkamais atvejais esamų sektorių apsaugos mechanizmų taikymui. Tokios apsaugos priemonės neturi tapti savavališkos diskriminacijos arba užslėpto prekybos tarp valstybių narių ribojimo priemonėmis. Atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus, apsaugos sąlygą galima taikyti netgi prieš įstojimą, ir patvirtintos priemonės įsigalioja nuo pirmosios įstojimo dienos, išskyrus atvejus, kai jose numatyta vėlesnė data. Priemonės taikomos tik tiek, kiek jų būtina reikia, ir bet kuriuo atveju panaikinamos, kai įvykdomas atitinkamas įsipareigojimas. Tačiau jos gali būti taikomos ir pasibaigus pirmojoje pastraipoje minėtam laikotarpiui, kol neįvykdomi atitinkami įsipareigojimai. Atsižvelgdama į atitinkamos naujosios valstybės narės pasiektą pažangą vykdant savo įsipareigojimus, Komisija taikomas priemones gali atitinkamai priderinti. Prieš panaikindama apsaugos priemones, Komisija tinkamu laiku informuoja Tarybą ir deramai atsižvelgia į visas Tarybos dėl to pareikštas pastabas.“

7 Šio akto 38 straipsnyje numatyta:

„Jei perkeliant, įgyvendinant ar taikant pamatinius sprendimus ar bet kokius kitus atitinkamus įsipareigojimus, bendradarbiavimo dokumentus, sprendimus, susijusius su abipusiu pripažinimu baudžiamosios teisės srityje pagal ES sutarties VI antraštinę dalį, direktyvas ir reglamentus, susijusius su abipusiu pripažinimu civilinėse bylose pagal EB sutarties IV antraštinę dalį, <...> Rumunijoje esama didelių trūkumų arba realaus tokių trūkumų pavojaus, Komisija, gavusi motyvuotą valstybės narės prašymą arba savo pačios iniciatyva ir pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, iki trejų metų laikotarpio nuo įstojimo dienos pabaigos gali imtis reikiamų priemonių, nurodydama jų įgyvendinimo aplinkybes ir būdą.

Šios priemonės gali būti laikinas atitinkamų nuostatų ir sprendimų dėl <...> Rumunijos ir kitos valstybės narės arba valstybių narių santykių taikymo sustabdymas, nepažeidžiant glaudaus teismo bendradarbiavimo tęstinumo. Atsižvelgiant į stebėsenos rezultatus, apsaugos sąlygą galima taikyti netgi prieš įstojimą, ir patvirtintos priemonės įsigalioja nuo pirmosios įstojimo dienos, išskyrus atvejus, kai jose numatyta vėlesnė data. Priemonės taikomos tik tiek, kiek jų būtina reikia, ir bet kuriuo atveju panaikinamos, kai trūkumai pašalinami. Tačiau jos gali būti taikomos ir pasibaigus pirmojoje pastraipoje minėtam laikotarpiui, kol yra trūkumų. Atsižvelgdama į atitinkamos naujosios valstybės narės pasiektą pažangą šalinant nustatytus trūkumus, Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, taikomas priemones gali atitinkamai priderinti. Prieš panaikindama apsaugos priemones, Komisija tinkamu laiku informuoja Tarybą ir deramai atsižvelgia į visas Tarybos dėl to pareikštas pastabas.“

Sprendimas 2006/928

8 Sprendimo 2006/928 1 straipsnyje nustatyta:

„Kiekvienais metais iki kovo 31 d., o pirmą kartą – ne vėliau kaip 2007 m. kovo 31 d., Rumunija pateiks Komisijai ataskaitą apie padarytą pažangą siekiant priede nurodytų orientacinių tikslų.

Komisija bet kuriuo metu gali suteikti techninę pagalbą vykdydama įvairią veiklą arba rinkti ir keisti informacija apie orientacinius tikslus. Be to, šiuo tikslu Komisija bet kuriuo metu gali organizuoti specialistų misijas į Rumuniją. Tokiu atveju Rumunijos valdžios institucijos teikia būtiną paramą.“

9 Šio sprendimo 2 straipsnyje nustatyta:

„Komisija pirmą kartą 2007 m. birželio mėn. pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai savo pastabas ir išvadas dėl Rumunijos ataskaitos.

Komisija kitą ataskaitą pateiks vėliau atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, bet ne rečiau kaip kas šešis mėnesius.“

10 Minėto sprendimo priede numatyta:

„1 straipsnyje minėti orientaciniai tikslai, kurių turi siekti Rumunija:

- 1) Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą, didinant Aukštesniosios [Aukščiausiosios] magistratų tarybos gebėjimus ir atskaitomybę. Teikti ataskaitas ir stebėti naujųjų Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų poveikį.

<...>“

Rumunijos teisė

Įstatymas Nr. 303/2004

- 11 2004 m. birželio 28 d. *Legea Nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor* (Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 826, 2005 m. rugsėjo 13 d.) (redakcija, galiojusi iki 2018 m. spalio 18 d. įsigaliojant 2018 m. spalio 12 d. *Legea Nr. 242/2018* (Įstatymas Nr. 242/2018; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 868, 2018 m. spalio 15 d.)) 43 straipsnio 1 ir 2 dalyse buvo nustatyta:

„1. Teisėjai ir prokurorai paaukštinami tik per nacionalinį konkursą, neviršijant apygardos ir apeliaciniuose teismuose arba atitinkamu atveju prokuratūrose esančių laisvų vietų.

2. Teisėjų ir prokurorų paaukštinimo konkursą kasmet arba prireikus organizuoja Aukščiausioji magistratų taryba per *Institutul Național al Magistraturii* [(Nacionalinis magistratų institutas)].“

- 12 Šio įstatymo 46 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Pareigų paaukštinimo konkursą sudaro teorinio ir praktinio pobūdžio egzaminai raštu.

2. Į egzaminus įtraukiama:

a) atsižvelgiant į specializaciją, viena iš šių sričių: civilinė teisė, baudžiamoji teisė, komercinė teisė, administracinė teisė, finansų ir mokesčių teisė, darbo teisė, šeimos teisė, tarptautinė privatinė teisė;

b) *Înalta Curte de Caraițe și Justiție* [(Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija)] ir *Curtea Constituțională* [(Konstitucinis Teismas, Rumunija)] jurisprudencija;

c) Europos Žmogaus Teisių Teismo ir [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismo jurisprudencija;

d) civilinis arba baudžiamasis procesas, atsižvelgiant į teisėjo ar prokuroro specializaciją.

3. Konkurso vykdymo procedūra, įskaitant rezultatų ginčijimo tvarką, numatyta Teisėjų ir prokurorų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamente.

<...>“

- 13 Įstatymu Nr. 242/2018 iš dalies pakeisti, be kita ko, Įstatymo Nr. 303/2004 43–46 straipsniai ir į jį įterpti 46¹_46³ straipsniai.

- 14 Įstatymo Nr. 303/2004, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 242/2018 (toliau – iš dalies pakeistas Įstatymas Nr. 303/2004), 43 straipsnyje nustatyta:

„Teisėjų ir prokurorų paaukštinimo konkursą kasmet arba prireikus organizuoja atitinkami Aukščiausiosios magistratų tarybos skyriai per Nacionalinį magistratų institutą.“

15 Šio įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Konkurse dėl paaukštinimo paliekant eiti tas pačias pareigas, kai suteikiama aukštesnė profesinė kategorija, gali dalyvauti teisėjai ir prokurorai, kurie per paskutinį vertinimą buvo įvertinti „labai gerai“, per pastaruosius trejus metus jiems nebuvo taikytos drausminės nuobaudos ir jie atitinka minimalius darbo stažo reikalavimus. <...>“

16 Minėto įstatymo 46 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Konkursą dėl paaukštinimo paliekant eiti tas pačias pareigas sudaro egzaminas raštu.

2. Konkurso vykdymo procedūra, įskaitant rezultatų ginčijimo tvarką ir 1 dalyje nurodyto egzamino raštu temas, atsižvelgiant į teisėjo ar prokuroro specializaciją, numatyta Teisėjų ir prokurorų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamente.

<...>“

17 Iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 303/2004 46¹ straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Teisėjų ir prokurorų faktinis paaukštinamas vykdomas tik per nacionalinį konkursą, neviršijant apygardos ir apeliacinuose teismuose arba atitinkamu atveju prokuratūrose esančių laisvų vietų.“

18 Šio įstatymo 46² straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Teisėjai ir prokurorai, kurie per paskutinį vertinimą buvo įvertinti „labai gerai“, per pastaruosius trejus metus jiems nebuvo skirtos drausminės nuobaudos, jie įgijo atitinkamą profesinę kategoriją, būtiną siekiant eiti prašomas paaukštinti pareigas teisme ar prokuratūroje, ir faktiškai bent dvejus metus ėjo pareigas žemesnės pakopos teisme ar prokuratūroje, gali dalyvauti konkurse dėl faktinio paaukštinimo į aukštesnės pakopos teismus ir prokuratūrą, kai paaukštinama skiriant į apeliacinio teismo teisėjo, prokuratūros prie šio teismo prokuroro arba prokuratūros prie *Înalta Curte de Caraita si Justi tie* [(Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas)] prokuroro pareigas.“

19 Minėto įstatymo 46³ straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Per konkursą dėl faktinio paaukštinimo laikomas egzaminas; juo siekiama įvertinti kandidatų darbą ir elgesį per pastaruosius trejus metus.

2. Konkurso organizavimo ir vykdymo procedūra, įskaitant konkurso atrankos komisijas ir jų sudėtį, aspektai, tikrinami per 1 dalyje nurodytą egzaminą, ir rezultatų nustatymo bei apskundimo tvarka nustatoma 46 straipsnio 2 dalyje nurodytame reglamente.

<...>“

20 To paties įstatymo 106 straipsnio f punkte nustatyta:

„Aukščiausioji magistratų taryba sprendimu, skelbiamu *Monitorul Oficial al României* I dalyje, patvirtina:

<...>

f) Teisėjų ir prokurorų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamentą;

<...>“

Teisėjų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamentas

- 21 2019 m. rugsėjo 17 d. AMT teisėjų skyrius, remdamasis iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 303/2004 46³ straipsnio 2 dalimi ir 106 straipsnio f punktu, priėmė Sprendimą Nr. 1348 dėl teisėjų paaukštinimo konkursų organizavimo ir vykdymo reglamento (toliau – Teisėjų paaukštinimo konkursų reglamentas) patvirtinimo.
- 22 Teisėjų paaukštinimo konkursų reglamente numatyti du paaukštinimo etapai: pirma, šio reglamento II skyriuje nustatytas vadinamasis paaukštinimas „paliekant eiti tas pačias pareigas“, t. y. suteikiant aukštesnę profesinę kategoriją; antra, minėto reglamento III skyriuje nustatytas vadinamasis „faktinis“ paaukštinimas, per kurį asmenys, jau paaukštinti „paliekant eiti tas pačias pareigas“ ir dėl to turintys reikalaujamą profesinę kategoriją, gali būti faktiškai paskirti į aukštesnės instancijos teismą.
- 23 Konkurse dėl faktinio paaukštinimo, kai paaukštinama skiriant į apeliacinio teismo teisėjo pareigas, gali dalyvauti teisėjai, kurie per paskutinį vertinimą buvo įvertinti „foarte bine“ („labai gerai“), per pastaruosius trejus metus jiems nebuvo skirtos drausminės nuobaudos, per paaukštinimo „paliekant eiti tas pačias pareigas“ procedūrą jie įgijo profesinę kategoriją, būtiną siekiant eiti prašomas paaukštinti pareigas teisme, ir faktiškai bent dvejus metus ėjo pareigas žemesnės instancijos teisme.
- 24 Per paaukštinimo „paliekant eiti tas pačias pareigas“ procedūrą vykdomas konkursas, grindžiamas teorinio ir praktinio pobūdžio egzaminu raštu, o „faktinio“ paaukštinimo procedūra grindžiama egzaminu, per kurį vertinamas kandidatų darbas ir elgesys per pastaruosius trejus tarnybos metus.
- 25 Šį vertinimą atlieka komisija, sudaryta iš atitinkamo apeliacinio teismo pirmininko ir keturių to teismo narių (tokios specializacijos, kokios reikalaujama skyriuose, dėl kuriuose esančių laisvų vietų vyksta konkursas), skiriamų atitinkamo apeliacinio teismo valdymo kolegijos siūlymu.
- 26 Teisėjo kandidato darbo vertinimas grindžiamas trimis kriterijais: i) gebėjimu analizuoti ir apibendrinti, saviraiškos nuoseklumu; ii) argumentavimo aiškumu ir logika, argumentuota šalių reikalavimų ir gynybos argumentų analize, *Înalta Curte de Caraita și Justi tie* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas) ir apeliacinių teismų jurisprudencijos paisymu; iii) protingų terminų nagrinėjant bylas ir rengiant sprendimus laikymusi. Didžiausias darbo įvertinimo balas yra 60, t. y. ne daugiau kaip 20 balų už kiekvieną iš trijų kriterijų.
- 27 Atitiktis pirmiesiems dviem kriterijams nustatoma išanalizavus teisėjo kandidato per pastaruosius trejus tarnybos metus priimtus teismo sprendimus. Atliekant šią analizę nagrinėjama dešimt sprendimų, atrinktų atsitiktine tvarka naudojant kompiuterinę programą ir remiantis vertinimo komisijos nustatytais vienodais kriterijais. Šiuo tikslu atrinkti sprendimai turi būti reikšmingi kandidato profesinei veiklai, juose turi būti nagrinėjami skirtingi klausimai ir jie turi būti priimti kuo įvairesnėse proceso stadijose.
- 28 Atsižvelgiama ne tik į taip atrinktus sprendimus, bet ir į aukštesnės instancijos teismo skyriaus, kurio specializacija tokia, kaip žemesnės instancijos teisme posėdžiaujančio kandidato, pagrįstą nuomonę. Šiuo tikslu skyriaus pirmininkas konsultuojasi su to skyriaus teisėjais, laikydamasis pareikštų nuomonių konfidencialumo, o rezultatus nurodo vertinimo komisijai pateikiamoje ataskaitoje. Tokia nuomonė yra tik patariamoji.

- 29 Dėl trečiojo kriterijaus, susijusio su terminų laikymusi, pažymėtina, kad vertinimas atliekamas remiantis įvairiais statistiniais duomenimis ir kitais teismo, kuriame posėdžiauja kandidatas, pateiktais dokumentais, susijusiais su: i) kalbant apie kandidato darbą: teismo posėdžių skaičiumi, bylų, kurias nagrinėjant dalyvavo teisėjas, skaičiumi, išnagrinėtų bylų skaičiumi, priimtų sprendimų skaičiumi, per nustatytą terminą priimtų nemotyvuotų sprendimų skaičiumi, vidutiniu dienų, viršijančių praleistą terminą, skaičiumi, vidutiniu laikotarpiu, per kurį kandidatas išnagrinėja bylas, kita kandidato vykdoma veikla einant pareigas; ii) kalbant apie teismo, kurio skyriui priklausė teisėjas, veiklą: vidutiniu vieno teisėjo bylų skaičiumi, vidutiniu dalyvavimo teismo posėdžiuose skaičiumi, vidutiniu bylos išnagrinėjimo terminu pagal bylos kategorijas, vidutiniu teisėjų priimamų sprendimų skaičiumi ir vidutiniu per nustatytus terminus nepriimtų sprendimų skaičiumi.
- 30 Teisėjo kandidato elgesį komisija vertina remdamasi dviem kriterijais: i) deramas elgesys su šalimis, advokatais, ekspertais ir vertėjais žodžiu per teismo posėdžius ir vykdant kitą profesinę veiklą, tono tinkamumas, mandagumas, paniekiamo ar arogantiško elgesio nebuvimas, gebėjimas spręsti teismo posėdžių salėje kylančias situacijas; ii) gebėjimas bendradarbiauti su kitais teisėjų kolegijos nariais, taip pat elgesys ir bendravimas tiek su kitais teismo, kuriame kandidatas eina pareigas, tiek su kitų aukštesnės ar žemesnės instancijos teismų teisėjais ir darbuotojais. Didžiausias elgesio įvertinimo balas yra 40, t. y. ne daugiau kaip 20 balų už kiekvieną iš dviejų kriterijų.
- 31 Kandidatų elgesio vertinimas pagal šiuos du kriterijus grindžiamas teismo posėdžių, kuriuose kandidatas pirmininkavo teisėjų kolegijai, įrašais, skyriais ir (arba) prireikus teismo, kuriame kandidatas ėjo pareigas nagrinėjamu laikotarpiu, nuomone, jo profesinėje asmens byloje esančiais duomenimis ir bet kokia kita patikrinama informacija apie kandidatą.
- 32 Šiuo tikslu vertinimo komisija kreipiasi į AMT Žmogiškųjų išteklių skyrių ir *Inspekția Judiciară* (Teismų inspekcija), prašydama informacijos, būtinos siekiant įvertinti kandidato elgesį teismuose, kuriuose jis ėjo pareigas nagrinėjamu laikotarpiu. Ši komisija atrenka vertintinus teismo posėdžius, kuriems pirmininkavo kandidatas, ir prašo atitinkamų įrašų. Be to, siekiant gauti skyriais arba, jei skyriais nėra, teismo, kuriame kandidatas ėjo pareigas, nuomonę, su skyriais ar teismo darbuotojais konsultuojamasi laikantis pareiktų nuomonių konfidencialumo, o konsultacijų rezultatai įrašomi į ataskaitą su patikrinamais duomenimis, pasirašomą nurodant datą.
- 33 Pasibaigus procedūrai, vertinimo komisija parengia motyvuotos ataskaitos projektą, nurodydama už penkis atitinkamus kriterijus (t. y. tris darbo ir du elgesio vertinimo kriterijus) skirtus balus, taip pat bendrą kandidato gautą balą pagal 100 balų sistemą. Ataskaitos projektas išsiunčiamas kandidatui; vėliau vyksta jo ir vertinimo komisijos pokalbis dėl minėtame projekte išdėstytų klausimų. Jeigu kandidatas prieštarauja ataskaitos projektui, šiuos prieštaravimus jis turi pateikti ir per pokalbį, ir raštu. Pasibaigus pokalbiui, vertinimo komisija išnagrinėja galimus prieštaravimus ir kitus per pokalbį iškilusius klausimus ir parengia motyvuotą galutinę vertinimo ataskaitą, nurodydama už kiekvieną vertinimo kriterijų gautus balus ir bendrą balą. Ši ataskaita pateikiama kandidatui ir AMT.
- 34 Kandidatas per 48 valandas nuo rezultatų paskelbimo gali pateikti AMT Teisėjų skyriui skundą dėl per vertinimą gauto balo. Šis skyrius išnagrinėja skundą atsižvelgdamas į pateiktus prieštaravimus ir dokumentus, kuriais grindžiamas vertinimas. Manydamas, kad skundas turi būti patenkintas, jis

atlieka naują kandidato vertinimą pagal tuos pačius kriterijus ir tą pačią balų skalę, kaip nustatytus dėl vertinimo procedūros. Priešingai, jeigu jis mano, kad skundas turi būti atmestas, naujas kandidato vertinimas neatliekamas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 35 2019 m. lapkričio 12 d. pareiškėjai pagrindinėje byloje kreipėsi su skundu į *Curtea de Apel Ploiești* (Ploješčio apeliacinis teismas, Rumunija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, prašydami iš dalies panaikinti Sprendimą Nr. 1348, kiek juo buvo pakeista teisėjų faktinio paaukštinimo į apygardos ir apeliacinius teismus procedūra, vietoj buvusių egzaminų raštu numatant kandidatų darbo ir elgesio per pastaruosius trejus veiklos metus vertinimą.
- 36 Pareiškėjų pagrindinėje byloje teigimu, nauja procedūra nukrypstama nuo pareigų paaukštinimo pagal nuopelnus principo, nes ji paremta diskreciniu ir subjektyviu vertinimu. Be to, suteikus daugiau įgaliojimų apeliacinių teismų pirmininkams, šia nauja procedūra skatinama hierarchiškai paklusti aukštesnės instancijos teismų nariams, turintiems įvertinti paaukštinimo siekiančių teisėjų kandidatų darbą.
- 37 Pasak pareiškėjų pagrindinėje byloje, toks teisėjų paaukštinimo procedūros pakeitimas gali pakenkti jų nepriklausomumui. Konkrečiai kalbant, nauja procedūra prieštarauja Sąjungos teisei ir Rumunijos įsipareigojimams visų pirma pagal Sprendimu 2006/928 nustatytą bendradarbiavimo ir patikrinimo mechanizmą (toliau – BPM) ir pagal jį parengtas ataskaitas.
- 38 Šiuo klausimu, pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar BPM ir minėtos ataskaitos yra aktai, dėl kurių Teisingumo Teismas gali pateikti išaiškinimą.
- 39 Antra, šiam nacionaliniam teismui kyla abejonių dėl tokios paaukštinimo sistemos, kokia nustatyta pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatose, suderinamumo su teisėjų nepriklausomumo principu.
- 40 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Sprendime 2006/928] įtvirtintą [BPM] reikia laikyti Sąjungos institucijos priimtu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, dėl kurio [Teisingumo Teismas] gali pateikti išaiškinimą? Ar Sprendime [2006/928] įtvirtinto [BPM] turinys, pobūdis ir trukmė patenka į [Stojimo sutarties] taikymo sritį? Ar pagal šį mechanizmą parengtose ataskaitose suformuluoti reikalavimai yra privalomi Rumunijai?
 2. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, [Chartijos] 47 straipsnyje ir [Teisingumo Teismo] jurisprudencijoje, susijusioje su ESS 2 straipsniu, įtvirtintas teismų nepriklausomumo principas gali būti aiškinamas taip, kad jis taikomas ir teisėjų paaukštinimo procedūroms?
 3. Ar šis principas būtų pažeistas sukūrus teisėjų skyrimo į aukštesnės instancijos teismą sistemą, pagrįstą tik apibendrintu komisijos, kurią sudaro už teisminę peržiūrą atsakingo teismo pirmininkas ir to teismo teisėjai, atliekamu darbo ir elgesio vertinimu, kai toks teismas, be periodinio teisėjų vertinimo, atskirai atlieka tiek teisėjų vertinimą dėl pareigų paaukštinimo, tiek tokių teisėjų sprendimų teisminę peržiūrą?

4. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, [Chartijos] 47 straipsnyje ir [Teisingumo Teismo] jurisprudencijoje, susijusioje su ESS 2 straipsniu, įtvirtintas teismų nepriklausomumo principas būtų pažeistas, jei būtų nustatyta, kad Rumunijos valstybė nesilaikė Europos Sąjungos teisės nuspėjamumo ir teisinio saugumo principų, nes pripažino [BPM] ir ilgiau nei 10 metų pagal jį įgyvendino ataskaitas, o vėliau be išankstinio įspėjimo pakeitė teisėjų paaukštinimo procedūrą, nesilaikydama [BPM] rekomendacijų?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 41 AMT teigia, kad savo prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos naujos teisėjų paaukštinimo tvarkos teisėtumo, o ne išaiškinti Sąjungos teisę. Todėl, jos nuomone, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl šių klausimų.
- 42 Lenkijos vyriausybė teigia, kad minėti klausimai patenka į teisingumo sistemos organizavimo sritį, t. y. sritį, kurioje Sąjunga neturi jokios kompetencijos.
- 43 Šiuo klausimu konstatuotina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą aiškiai pateiktas dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, nesvarbu, ar tai būtų dėl pirminės teisės nuostatų (ESS 2 straipsnio, ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, SESV 267 straipsnio ir Chartijos 47 straipsnio), ar dėl antrinės teisės nuostatų (Sprendimo 2006/928).
- 44 Be to, Lenkijos vyriausybės argumentai, kad Sąjunga neturi kompetencijos teisingumo sistemos organizavimo srityje, iš tikrųjų yra susiję su pačia pateiktuose klausimuose nurodytų Sąjungos pirminės teisės nuostatų taikymo sritimi, taigi, ir jų aiškinimu, o tai akivaizdžiai priklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai pagal SESV 267 straipsnį.
- 45 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nors valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso jų kompetencijai, įgyvendindamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis iš Sąjungos teisės joms kylančių įpareigojimų (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, EU:C:2021:393, 111 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į pateiktus klausimus.

Dėl prejudicinių klausimų priimtinum

- 47 AMT ginčija pirmojo ir antrojo klausimų priimtinumą, nes, jos nuomone, atsakymai į juos aiškiai matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos.
- 48 Be to, AMT teigia, kad trečiasis ir ketvirtasis klausimai yra nepriimtini, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis. Pasak jos, trečiasis klausimas grindžiamas neteisingu

pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisėjų paaukštinimo procedūros aprašymu, o kiek tai susiję su ketvirtuoju klausimu, teisėjų faktinio paaukštinimo procedūra visiškai neprieštarauja Komisijos ataskaitose, parengtose pagal BPM, pateiktoms rekomendacijoms.

- 49 Pirma, šiuo klausimu dėl aplinkybės, kad nagrinėjamu atveju tinkamas Sąjungos teisės aiškinimas tariamai yra toks akivaizdus, kad nekyla jokių pagrįstų abejonių, pakanka priminti, kad nors dėl tokios aplinkybės, net jeigu ji pasitvirtintų, Teisingumo Teismas galėtų priimti nutartį pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį, ši aplinkybė netrukdo nacionaliniam teismui pateikti prejudicinio klausimo ir dėl to jis netampa nepriimtinas (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 138 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Taigi pirmasis ir antrasis klausimai yra priimtini.
- 51 Antra, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumas Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 139 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 52 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jį pateikęs teismas nagrinėja ginčą dėl nacionalinės teisės nuostatų, susijusių su teisėjų paaukštinimo tvarka, teisėtumo. Būtent dėl abejonių, kurių jam kyla dėl šios tvarkos suderinamumo su ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintu nepriklausomumo reikalavimu, taip pat su Sprendimu 2006/928, tas teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl šių Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo. Taigi trečiasis ir ketvirtasis klausimai yra susiję su pagrindinės bylos aplinkybėmis. Dėl argumentų, kuriuos AMT pateikė ginčydama šių klausimų priimtinumą, pažymėtina, kad jie susiję su atsakymu į juos iš esmės.
- 53 Vadinasi, trečiasis ir ketvirtasis klausimai taip pat yra priimtini.

Dėl pirmojo klausimo

- 54 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sprendimas 2006/928 yra Sąjungos institucijos priimtas aktas, kurį Teisingumo Teismas gali aiškinti pagal SESV 267 straipsnį, ar tas sprendimas, kiek tai susiję su jo teisiniu pobūdžiu, turiniu ir pasekmėmis laiko atžvilgiu, patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį, ir galiausiai, ar pagal BPM Komisijos parengtose ataskaitose nustatyti reikalavimai yra privalomi Rumunijai.
- 55 Kaip teisingai pažymėjo asociacija „Rumunijos teisėjų forumas“, AMT ir Komisija, atsakymas į pirmąjį klausimą akivaizdžiai matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, visų pirma iš 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, EU:C:2021:393) rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktų.

56 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Sprendimas 2006/928 yra Sąjungos institucijos priimtas aktas, kurį Teisingumo Teismas gali aiškinti pagal SESV 267 straipsnį. Tas sprendimas, kiek tai susiję su jo teisiniu pobūdžiu, turiniu ir pasekmėmis laiko atžvilgiu, patenka į Stojimo sutarties taikymo sritį. Jo priede pateikti orientaciniai tikslai yra skirti užtikrinti, kad Rumunija laikytųsi ESS 2 straipsnyje nurodytos teisinės valstybės vertybės, ir yra privalomi šiai valstybei narei, nes ji privalo imtis tinkamų priemonių šiems tikslams pasiekti, todėl pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą turi tinkamai atsižvelgti į Komisijos pagal minėtą sprendimą parengtas ataskaitas, ypač į tose ataskaitose pateiktas rekomendacijas.

Dėl antrojo klausimo

57 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės teisės nuostatomis dėl teisėjų paaukštinimo tvarkos turi būti užtikrintas teisėjų nepriklausomumo principo laikymasis.

58 Kaip priminta šio sprendimo 45 punkte, nors teisingumo sistemos organizavimas valstybėse narėse priklauso jų kompetencijai, naudodamasi šia kompetencija valstybės narės privalo laikytis pareigų, tenkančių joms pagal Sąjungos teisę. Be to, konstatuota, kad pagal ESS 19 straipsnį, kuriame sukonkretinta ESS 2 straipsnyje įtvirtinta teisinės valstybės vertybė, nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi pareigą užtikrinti visapusišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir teisės subjektams pagal šią teisę suteikiamą teisminę apsaugą (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 217 punktą).

59 Pats veiksmingos teisminės kontrolės, skirtos Sąjungos teisės laikymuisi užtikrinti, egzistavimas yra būdingas teisei valstybei. Siekdamas šio tikslo, kaip nurodyta ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, valstybės narės turi numatyti teisių gynimo priemones ir procedūras, būtinas užtikrinant teisės subjektams, kad bus laikomasi jų teisės į veiksmingą teisminę gynybą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Sąjungos teisėje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas, į kurį daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kuris įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose ir patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 219 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

60 Vadinas, pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kiekviena valstybė narė turi užtikrinti, kad institucijos, priskirtos prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, ir galinčios priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, atitiktų veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, nes ši nuostata taikoma „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis valstybės narės įgyvendina šią teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 220 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 61 Siekiant užtikrinti, kad toks teismas galėtų garantuoti veiksmingą teisminę gynybą, kaip reikalaujama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, itin svarbu, kad jis išliktų nepriklausomas ir nešališkas, kaip tai patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kurioje, be kitų su pagrindine teise į veiksmingą teisinę gynybą susijusių reikalavimų, numatytas reikalavimas užtikrinti teisę į tai, kad byla išnagrinėtų „nepriklausomas“ teismas (2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 93 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 62 Kaip ne kartą pabrėžė Teisingumo Teismas, šis teismų nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimas, kuris yra neatsiejamas nuo teismo paskirties, yra teisės į veiksmingą teisminę gynybą ir pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmė, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, tarp jų teisinės valstybės vertybės, išsaugojimo garantas (2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 94 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 63 Norint užtikrinti pagal Sąjungos teisę reikalaujamas nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas, būtina, kad egzistuotų taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties, jo narių skyrimo, įgaliojimų trukmės ir nusišalinimo, nušalinimo ir atšaukimo priežasčių, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai (2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 95 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 64 Šiuo aspektu svarbu, kad teisėjai būtų apsaugoti nuo išorinės įtakos ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jų nepriklausomumui ir nešališkumui. Teisėjų statusui ir teisėjų pareigoms taikomos taisyklės visų pirma turi leisti užkirsti kelią ne tik bet kokiai tiesioginei įtakai, daromai teikiant nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme, ir pašalinti jų nepriklausomumo ar nešališkumo nebuvimo išpūdį, galintį pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje (2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 96 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 65 Konkrečiai kalbant, teisėjų nepriklausomumas turi būti užtikrintas ir išsaugotas ne tik juos skiriant, bet ir, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 46 punkte, per visą jų karjerą, įskaitant paaukštinimo procedūras, nes teisėjų paaukštinimo procedūros yra teisėjų statusui taikomų taisyklių dalis.
- 66 Taigi būtina, kad sprendimų dėl teisėjų paaukštinimo priėmimo materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės būtų tokios, kad teisės subjektams negalėtų kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paaukštinimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai (pagal analogiją žr. 2022 m. kovo 29 d. Sprendimo *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 97 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 67 Taigi į antrąjį klausimą reikia atsakyti: ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės teisės nuostatomis dėl teisėjų paaukštinimo tvarkos turi būti užtikrintas teisėjų nepriklausomumo principo laikymasis.

Dėl trečiojo klausimo

- 68 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias teisėjų paaukštinimo į aukštesnės instancijos teismą tvarka grindžiama iš šio aukštesnės instancijos teismo pirmininko ir narių sudarytos komisijos atliktu suinteresuotųjų asmenų darbo ir elgesio vertinimu.
- 69 Pirmiausia primintina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybė narė negali pakeisti savo teisės aktų taip, kad sumažintų teisinės valstybės vertybės, kuri įtvirtinta, be kita ko, ESS 19 straipsnyje, apsaugą. Taigi valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų išvengta bet kokio jų teisės aktų, reglamentuojančių teisingumo sistemos organizavimą, regreso šios vertybės atžvilgiu, ir nepriimti teisės normų, kurios pažeistų teismų nepriklausomumą (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 63 ir 64 punktai; taip pat 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *euro Box Promotion ir kt.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ir C-840/19, EU:C:2021:1034, 162 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 70 Kaip priminta šio sprendimo 64 punkte, teisėjai turi būti apsaugoti nuo išorinės įtakos ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jų nepriklausomumui ir nešališkumui. Konkrečiai kalbant, taisyklės dėl teisėjų paaukštinimo tvarkos turi leisti užkirsti kelią ne tik bet kokiai tiesioginei įtakai, daromai teikiant nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme, ir pašalinti jų nepriklausomumo ar nešališkumo nebuvimo išpūdį, galintį pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.
- 71 Taigi, kai valstybė narė nustato naują teisėjų paaukštinimo tvarką, būtina užtikrinti, kad sprendimų dėl paaukštinimo priėmimo pagal šią tvarką materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės būtų tokios, kad teisės subjektams negalėtų kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paaukštinimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai.
- 72 Nagrinėjamu atveju būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atlikęs būtinus vertinimus, turės priimti sprendimą šiuo klausimu. Primintina, kad pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas turi įgaliojimus ne taikyti Sąjungos teisės nuostatas konkrečiam atvejui, o tik priimti sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo. Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismas, remdamasis šiame SESV 267 straipsnyje įtvirtintu teismų bendradarbiavimu ir atsižvelgdamas į bylos medžiagą, gali nacionaliniam teismui pateikti Sąjungos teisės išaiškinimo gaires, kurios jam galėtų būti naudingos vertinant vienos ar kitos šios teisės nuostatos poveikį (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, EU:C:2021:393, 201 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 73 Prieš nagrinėjant sprendimų dėl paaukštinimo priėmimo materialines sąlygas ir procedūrinės taisykles, kaip antai numatytas pagrindinėje byloje nagrinėjamosiose teisės nuostatose, primintina, kad, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje nagrinėjamą teisėjų paaukštinimo procedūrą sudaro du etapai. Pirmasis etapas – „paaukštinimas paliekant eiti tas pačias pareigas“ – grindžiamas tuo, kad turi būti išlaikyti egzaminai raštu, skirti kandidatų teorinėms žinioms ir praktiniams įgūdžiams patikrinti. Antrasis etapas – „faktinis

paaukštinimas“, per kurį kandidatai, paaukštinti paliekant eiti tas pačias pareigas, gali būti faktiškai paskirti į aukštesnės instancijos teismą, – grindžiamas jų darbo ir elgesio per pastaruosius trejus tarnybos metus vertinimu.

- 74 Šiame antrajame etape vertinimą atlieka vertinimo komisija, kurios narius skiria AMT Teisėjų skyrius. Ši vertinimo komisija kiekviename apeliaciniame teisme sudaroma iš to teismo pirmininko ir keturių jo narių, kurių specializacija turi atitikti laisvoms vietoms užimti reikalingą specializaciją. Šiuos keturis narius AMT Teisėjų skyrius atrenka apeliacinio teismo kolegijos (kurios narys yra ir to teismo pirmininkas) siūlymu.
- 75 Nors tokio organo, kaip minėta vertinimo komisija, dalyvavimas teisėjų faktinio paaukštinimo procedūroje iš esmės gali prisidėti prie šios procedūros objektyvumo, dar reikia, kad šis organas pats turėtų nepriklausomumo garantijas, todėl visų pirma turi būti išnagrinėtos jo narių skyrimo sąlygos ir tai, kaip konkrečiai jis atlieka savo funkcijas (pagal analogiją žr. 2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 66–68 punktus).
- 76 Šiuo atveju dėl vertinimo komisijos narių skyrimo sąlygų pažymėtina, kad šią komisiją sudaro tik teisėjai, skiriami kompetentingo apeliacinio teismo kolegijos, kuri pati sudaryta iš teisėjų, siūlymu.
- 77 Be to, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 62, 65 ir 66 punktuose, tai, kad tam tikri teisėjai vykdo savo kolegų profesinės veiklos kontrolę, savaime nereiškia, kad gali kilti problemų dėl teisėjų nepriklausomumo. Kadangi patiems vertinimo komisijos nariams, kaip teisėjams, turi būti suteiktos nepriklausomumo garantijos, jie iš esmės atitinka šio sprendimo 75 punkte nurodytą reikalavimą ir, atsižvelgiant į jų funkcijas, atrodo, gali įvertinti savo kolegų profesinius nuopelnus.
- 78 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad nauja procedūra leidžia sutelkti įgaliojimus tam tikrų šios vertinimo komisijos narių, būtent apeliacinių teismų pirmininkų, rankose, dėl to jie gali daryti lemiamą įtaką faktinio paaukštinimo procedūros baigčiai. Taip galėtų būti visų pirma tuo atveju, jeigu paaiškėtų, kad šie nariai vykdo kelias funkcijas, galinčias turėti įtakos paaukštinimo procedūroje dalyvaujančių kandidatų profesiniam gyvenimui ir karjerai, pavyzdžiui, yra atsakingi ir už jų darbo periodinį vertinimą, ir už jų priimtų sprendimų peržiūrą apeliacine tvarka.
- 79 Nors neatmestina, kad tokia situacija galėtų turėti įtakos tam, kaip konkrečiai ši vertinimo komisija atlieka savo funkcijas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 75 punktą, toks įgaliojimų sutelkimas, jeigu būtų nustatytas, savaime negali būti laikomas nesuderinamu su ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa (pagal analogiją žr. 2023 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Inspectia Judiciară*, C-817/21, EU:C:2023:391, 54 punktą).
- 80 Iš tiesų dar reikėtų nustatyti, kad vien dėl šio įgaliojimų sutelkimo arba ir kitų veiksmų tokius įgaliojimus turintis asmenys praktiškai gali pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus tam tikra linkme, dėl ko šie teisėjai nebūtų nepriklausomi arba būtų sudaryta jų šališkumo regimybė, o tai galėtų pakirsti teisės subjektų pasitikėjimą teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.
- 81 Vis dėlto Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, patvirtinančių, kad vien dėl tokio galimo įgaliojimų sutelkimo praktiškai būtų galima pakreipti sprendimus tam tikra linkme, ar kitų duomenų, kurie kartu su šiuo įgaliojimų sutelkimu galėtų sukelti teisės subjektams abejonių dėl teisėjų, kurių pareigos paaukštintos, nepriklausomumo.

- 82 Atsižvelgiant į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vienintelis turintis visą reikšmingą informaciją, turi atlikti vertinimą šiuo klausimu.
- 83 Dėl sprendimų dėl faktinio paaukštinimo priėmimo materialinių sąlygų, visų pirma vertinimo komisijos taikomų vertinimo kriterijų, pažymėtina, pirma, kad dalyvauti faktinio paaukštinimo procedūroje leidžiama išlaikius teorinius ir praktinius egzaminus raštu per paaukštinimo „paliekant eiti tas pačias pareigas“ procedūrą, o tai, kad juos reikia laikyti, atrodo, pareiškėjai pagrindinėje byloje neginčija. Antra, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 72 punkte, pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatose aiškiai įtvirtinti kriterijai, kurie, atrodo, yra svarbūs vertinant kandidatų profesinius nuopelnus.
- 84 Dėl kandidatų darbo vertinimo pažymėtina, kad jis grindžiamas kriterijais, susijusiais su jų gebėjimais analizuoti ir apibendrinti, argumentavimo aiškumu ir logika, aukštesnės instancijos teismų jurisprudencijos paisymu ir gebėjimu priimti sprendimą per protingą terminą. Dėl kandidatų elgesio vertinimo pažymėtina, kad jis grindžiamas kriterijais, iš esmės susijusiais su tuo, kaip vykdydami pareigas kandidatai elgiasi tiek su savo kolegomis, tiek su šalimis, ir jų gebėjimu užtikrinti sklandžią teismo posėdžių eigą.
- 85 Be to, atrodo, kad dėl šių kriterijų atliekami objektyvūs vertinimai remiantis patikrinamais duomenimis. Vertindama kandidatų darbą vertinimo komisija iš esmės remiasi dešimčia kandidato priimtų teismo sprendimų, atrinktų atsitiktine tvarka pagal vienodus kriterijus. Kandidatų elgesys vertinamas, be kita ko, atsižvelgiant į kandidato profesinę asmens bylą ir teismo posėdžių įrašus, o tai taip pat leidžia patikrinti duomenis, į kuriuos atsižvelgiama atliekant šį vertinimą.
- 86 Taigi atrodo, kad duomenys, į kuriuos atsižvelgiama atliekant šiuos vertinimus, yra pakankamai įvairūs ir patikrinami, o tai mažina riziką, kad faktinio paaukštinimo procedūra bus diskrecinio pobūdžio. Šios analizės negali paneigti tai, kad vertinimo komisija gali atsižvelgti į skyriaus, kuriame atitinkamas kandidatas posėdžiauja vykstant šiai procedūrai, ir jo specializaciją atitinkančio aukštesnės instancijos teismo skyriaus pateiktas pagrįstas nuomones, su sąlyga, kad jos gali suteikti vertinimo komisijai informacijos apie šio kandidato profesinius nuopelnus jo darbo arba elgesio aspektu.
- 87 Dėl sprendimų dėl faktinio paaukštinimo priėmimo procedūrinių taisyklių pažymėtina, kad užbaigusi procedūrą vertinimo komisija parengia motyvuotą ataskaitą, nuroydama už kiekvieną atitinkamą kriterijų skirtus balus ir kandidato gautą bendrą balą. Be to, jeigu kandidatas turi prieštaravimų dėl šios ataskaitos, jis gali juos pareikšti per pokalbį su vertinimo komisija ir raštu. Galiausiai kandidatas per 48 valandas nuo rezultatų paskelbimo gali pateikti AMT Teisėjų skyriui skundą dėl skirto balo. Šis skyrius išnagrinėja, ar reikia atlikti naują vertinimą, ir prireikus pats jį atlieka.
- 88 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant, be kita ko, į vertinimo komisijai tenkančią pareigą motyvuoti ir galimybę pateikti skundą dėl jos vertinimų, sprendimų dėl faktinio paaukštinimo priėmimo procedūrinės taisyklės neatrodo galinčios kelti pavojų teisėjų, kurių pareigos paaukštinamos pasibaigus šiai procedūrai, nepriklausomumui. Vis dėlto galiausiai būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vienintelis turintis jurisdikciją priimti sprendimą dėl faktinių aplinkybių ir vienintelis tiesiogiai susipažinęs su minėtomis procedūrinėmis taisyklėmis, turi patikrinti, ar taip iš tikrųjų yra.

- 89 Taigi į trečiąją klausimą reikia atsakyti: ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias teisėjų paaukštinimo į aukštesnės instancijos teismą tvarka grindžiama iš šio aukštesnės instancijos teismo pirmininko ir narių sudarytos komisijos atliktu suinteresuotųjų asmenų darbo ir elgesio vertinimu, jeigu sprendimų dėl faktinio paaukštinimo priėmimo materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės yra tokios, kad teisės subjektams negali kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paaukštinimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 90 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis pakeičiama teisėjų paaukštinimo tvarka, jeigu pagal šį sprendimą parengtose ataskaitose Komisija nepateikė jokių rekomendacijų dėl tokio pakeitimo.
- 91 Primintina, kad pagal Sprendimo 2006/928 1 straipsnį Rumunija kasmet teikia Komisijai ataskaitą apie pažangą, padarytą siekiant kiekvieno iš to sprendimo priede nurodytų orientacinių tikslų, ir kad pirmuoju iš šių orientacinių tikslų siekiama, be kita ko, „užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą“.
- 92 Šiomis aplinkybėmis iš šio sprendimo 56 punkte primintos jurisprudencijos matyti, kad tame priede pateikti orientaciniai tikslai yra skirti užtikrinti, kad Rumunija laikytusi ESS 2 straipsnyje nurodytos teisinės valstybės vertybės, ir yra privalomi šiai valstybei narei, nes ji privalo imtis tinkamų priemonių šiems tikslams pasiekti, todėl pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalios bendradarbiavimo principą turi tinkamai atsižvelgti į Komisijos pagal minėtą sprendimą parengtas ataskaitas, ypač į tose ataskaitose pateiktas rekomendacijas.
- 93 Vis dėlto, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 83 punkte, nei Sprendimu 2006/928, nei pagal jį parengtose ataskaitose pateiktomis rekomendacijomis nesiekama atitinkamai valstybei narei nustatyti konkretaus jos teismų sistemos organizavimo modelio. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 45 punkte nurodytos Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos, valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso valstybių narių kompetencijai su sąlyga, kad ją įgyvendindamos jos laikosi Sąjungos teisės.
- 94 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš Komisijos pastabų ir kaip pažymėta generalinio advokato išvados 81 punkte, Komisija savo ataskaitose, parengtose remiantis Sprendimu 2006/928, nenurodė jokios konkrečios problemos ir nepateikė jokių rekomendacijų dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisėjų paaukštinimo tvarkos.
- 95 Tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pažymėtina, kad nors pagal lojalios bendradarbiavimo principą atitinkama valstybė narė turi atsižvelgti į Komisijos ataskaitas pagal Sprendimą 2006/928 ir ypač į jose pateiktas rekomendacijas, tai, kad nėra pateikta rekomendacijų, jokiū būdu negali būti laikoma kliūtimi atitinkamai valstybei narei įgyvendinti savo kompetenciją teisingumo sistemos organizavimo srityje.
- 96 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąją klausimą reikia atsakyti: Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis pakeičiama teisėjų paaukštinimo tvarka, jeigu pagal šį sprendimą parengtose ataskaitose Komisija nepateikė jokių rekomendacijų dėl tokio pakeitimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 97 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas 2006/928/EB, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą, yra Europos Sąjungos institucijos priimtas aktas, kurį Teisingumo Teismas gali aiškinti pagal SESV 267 straipsnį. Tas sprendimas, kiek tai susiję su jo teisiniu pobūdžiu, turiniu ir pasekmėmis laiko atžvilgiu, patenka į Europos Sąjungos valstybių narių ir Bulgarijos Respublikos bei Rumunijos sutarties dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos stojimo į Europos Sąjungą taikymo sritį. Jo priede pateikti orientaciniai tikslai yra skirti užtikrinti, kad Rumunija laikytųsi ESS 2 straipsnyje nurodytos teisinės valstybės vertybės, ir yra privalomi šiai valstybei narei, nes ji privalo imtis tinkamų priemonių šiems tikslams pasiekti, todėl pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą turi tinkamai atsižvelgti į Europos Komisijos pagal minėtą sprendimą parengtas ataskaitas, ypač į tose ataskaitose pateiktas rekomendacijas.**
- 2. ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės teisės nuostatomis dėl teisėjų paaukštinimo tvarkos turi būti užtikrintas teisėjų nepriklausomumo principo laikymasis.**
- 3. ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su ESS 2 straipsniu ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias teisėjų paaukštinimo į aukštesnės instancijos teismą tvarka grindžiama iš šio aukštesnės instancijos teismo pirmininko ir narių sudarytos komisijos atliktu suinteresuotųjų asmenų darbo ir elgesio vertinimu, jeigu sprendimų dėl faktinio paaukštinimo priėmimo materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės yra tokios, kad teisės subjektams negali kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paaukštinimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai.**
- 4. Sprendimas 2006/928 turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis pakeičiama teisėjų paaukštinimo tvarka, jeigu pagal šį sprendimą parengtose ataskaitose Europos Komisija nepateikė jokių rekomendacijų dėl tokio pakeitimo.**

Parašai.